

Tovariš Pescatori

Tovariš David Pescatori je mrtev. Preminul je pri cestni nesreči v pokrajini Sassari na Sardiniji, kamor je bil pred kratkim odšel z namenom, da pomaga tovarišem v volilni kampanji. Umril je sredi dela ki mu ga je poverila partija in ki ga je vršil z izredno veliko vneto.

Tovariš Pescatori se je rodil v Trstu 4. maja 1928. Čeravno še mlad, je bil med najbolj upoštevanimi, pa tudi med najbolj priljubljenimi in mnogo obetavočimi voditelji tržaške federacije. V naše gibanje je vstopil leta 1947, ko je dovršil višjo industrijsko šolo. Rastel je s partijo v obnovljeni tržaški federaciji in federaciji komunistične mladine, katero je vodil več let.

Nekaj časa je bil odgovoren za organizacijsko delo, kasneje je odgovarjal za tisk in propagando in za politično delovanje v tovarnah. Naloge, ki so mu bile poverjene je izpolnjeval s posnemanja vredno predanostjo, z občudovanja vrednim čutom odgovornosti in z največjo požrtvovalnostjo. Bil je eden izmed tistih tovarišev, od katerih partija največ zahteva. Svojo veliko predanost partiji, stvari delavskega razreda pa je vselej povezoval z veliko ljubeznijo do svoje družine, do svoje tovarišice Marice in sinčka Roberta, ki je star šele pet let. Pri svojem delu za partijo kakor tudi v humanih odnosih kot mož in oče je bil vsem v vzeled. Bil je izredno blag, prijatelj z vsemi, vedre narave, skromen a obenem odločen.

Tovariš Pescatori je bil po rodu Slovenec in je slovenske na-

cionalne probleme izredno dobro poznal. Dosti je prispeval za stvar pravic naše narodne skupnosti. Usmerjal je in vodil številne akcije, prežet z duhom proletarskega internacionalizma ter bratstva med Slovenci in Italijani.

Kot predstavnik partije je bil imenovan za člana upravnega sveta tržaškega občinskega podjetja ACEGAT, v katerem je z veliko odločnostjo zagovarjal naša stališča, vestno proučeval tudi najbolj zapletene probleme ter zahteval njihovo reševanje v interesu delavskega razreda in ljudskih množic.

Pred kratkim ga je osrednje vodstvo partije poslalo na Sardinijo. Nove dolžnosti v novem kraju je sprejel z velikim navdušenjem. Dva ni pred tragično smrtjo je pisal sekretarju tržaške federacije. V tem pismu je med drugim zapisal:

«Določeno je, naj pomagam tovarišem v volilni kampanji na kmečkem podeželju. To bo zame povsem nova preizkušnja, in ta mi bo koristila.»

In res se je takoj, ko je prišel na novo delovno mesto v Ozieri, z največjim elanom lotil delovanja. In v pismu, ki ga omenjamo tako-le pravi:

«Na področju, kjer delujem, živi okoli 70.000 prebivavcev. Gospodarske razmere so zelo slabe. Neugodne vremenske prilike so povzročile hudo škodo kmetom, pastirjem in gradbenim delavcem. Srečal sem dobre tovariše, pastirje in kmečke delavce... Upam, da bom lahko izvršil dobro delo. Tukaj bojov ne manjka, saj so problemi zelo resni in prebivalci, ki se bojujejo za prepoved Sardinije, jih močno občutijo.»

Tako je pisal David v svojem pismu, v katerem je še prosil sekretarja federacije, naj pozdravi vse tovariše, ki delajo na partiji in je imenoval vse, prav vse; prosil je še, naj tovariš Sema pozdravi vse tovariše v sekcijah in vsem skudai je voščil mnogo uspehov pri delu.

Tržaška federacija in deželni komite KPI za Furlanijo-Julijsko krajino, katerega član je bil, slovenski in italijanski tovariši iz vse dežele, so s tovarišem Pescatorijem izobčili velikega tovariša, prijatelja, voditelja. Vodilni komite tržaške federacije klanja svojo zastavo v njegov spomin ter v znak žalovanja odpoveduje za ta teden vso svojo politično aktivnost. Sovrogi pokojnega tovariša sinčku, ki sta tako strašno prizadeta zaradi tragedije, očetu, sestri in vsem sorodnikom pa izraža svoje najgloblje sožalje in jim zaotavlja vso možno pomoč.

Spomin na tovariša Pescatorija in na njegovo delo med Slovenci in Italijani ne bo nikoli obledel.

Moskovski sestanek

VODSTVO K.P.I. je objavilo poročilo o sestanku komunističnih in delavskih partij v Moskvi. Odobrilo je poročilo delegacije KPI, ki se je udeležila sestanka in z zadovoljstvom vzelo na znanje, da se je sestanek zavzel in ohranil posvetovalni značaj ter prijateljsko in plodno izmenjavo mnenj glede vprašanj enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja. Vodstvo KPI je mnenja, da je pozitivno, ker dokument poudarja potrebo skupnih akcij v boju proti imperializmu in za mir ter potrebo dvostranskih in večstranskih stikov med partijami. Zlasti v sedanjem trenutku je pot, ki je v najboljšem skladu z enotno voljo najširših ljudskih množic tista, ki najbolj prispeva k pripravi primerne strategije za nove probleme, ki so nastali v teh letih in za vedno večji obseg, ki ga zavzema demokratično in revolucionarno gibanje. Po tej poti bodo najboljše dozorili politični pogoji, ki so nujno potrebni, da se pride do mednarodne konference, ki naj bo enotna, konstruktivna in plodna. Toda v ta namen je potrebna skrbnejša in temeljitejša ocena mednarodnega položaja tudi v odnosu do analize in zaključkov na konferencah iz leta 1957 in 1960.

Od 1. do 5. marca je bil v Moskvi posvetovalni sestanek predstavnikov komunističnih partij Argentine, Avstralije, Brazilije, Bolgarije, Češkoslovaške, Finske, Francije, Nemčije, Indije, Italije, Sirije, Velike Britanije in Sovjetske zveze, združene socialistične revolucionarne partije Kube, socialistične partije Nemčije, revolucionarne ljudske partije Mongolije, združene delavske partije Poljske in socialistične delavske partije Madžarske. Kot opazovalci so se sestanka udeležili tudi predstavniki komunistične partije Združenih držav.

Na sestanku so bila izmenjana mnenja o poteh za odpravo razlik ter učvrstitev enotnosti svetovnega komunističnega gibanja. Srečanje je potekalo v prijateljskem in bratskem vzdušju in je bilo prežeto z voljo do boja za enotnost komunističnega gibanja in rešitev velikih ter zgodovinskih nalog. Udeleženci sestanka so potrdili odločnost partij, da storijo kolikor je mogoče za zagotovitev in učvrstitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja na načelih marksizma-leninizma in proletarskega internacionalizma ter na osnovah skupne izjave iz leta 1957 in resolucije iz leta 1960.

Udeleženci sestanka so ugotovili težnjo, ki kaže krepitev socializma, razvoj narodnoosvobodilnih gibanj, mednarodnega delavskega gibanja in sil, ki se zavzemajo za utrditev miru. Hkrati so ugotovili, da svetovna reakcija, in v prvi vrsti ameriški imperializem, veča svojo dejavnost na raznih področjih sveta, skuša zaostri položaj ter se zateka k agresivnim dejanjem proti socialističnim deželam in proti deželam, ki so se osvobodile kolonializma, kakor tudi proti revolucionarnemu gibanju.

V teh pogojih je potrebno bolj kot kdaj koli, da se vse komunistične partije združijo v skupnem boju proti imperializmu, kolonializmu in nadvladi monopolističnega kapitala, da nudijo aktivno podporo narodnoosvobodilnim gibanjem in da branijo narode, ki so žrtev imperialističnih napadov, da se borijo za splošen mir, ki naj temelji na spoštovanju suverenosti in celovitosti vseh držav.

Udeleženci sestanka so s posebno izjavo izrekli svojo solidarnost z junaškim vietnamskim ljudstvom in delavsko partijo

Vietnama ter so pozvali na mednarodno solidarnost v boju proti napadalnim dejanjem ameriških imperialistov.

Za zmagovito borbo proti imperializmu je odločilnega pomena enotnost vseh revolucionarnih

sil, socialistične skupnosti, narodnoosvobodilnih gibanj in mednarodnega delavskega gibanja. V interesu enotnosti teh sil je nujno potrebna okrepitev enotnosti svetovnega komunističnega gibanja.

Na sestanku je bilo izraženo prepričanje, da je to kar družijo komunistične partije veliko močnejše od tistega, kar jih trenutno loči. Kljub nesoglasju o politični liniji in o nekaterih važnih teoretičnih in taktičnih problemih je potrebno in povsem mogoče doseči akcijsko enotnost v boju proti imperializmu pri podpiranju narodnoosvobodilnih gibanj, v boju za mir in za miroljubno sožitje med državami z različno družbeno ureditvijo, naj bodo velike ali majhne, v boju za življenjske koristi in zgodovinske smotre delavskega razreda. Skupna dejanja v boju za te skupne (Nadaljevanje na zadnji strani)

Osnutek deželnega zakona za zavarovanje kmečkega prebivalstva

Zelo pomembna pobuda komunistične skupine v deželnem svetu

KOMUNISTIČNI SVETOVAVCI — Moschioni, Coghetto, De Caneva, Jarc in Siškovič — so predložili osnutek deželnega zakona o brezplačnem zdravniškem skrbstvu kmetov v Furlaniji-Julijski krajini.

Besedilo zakonskega osnutka je razdeljeno na 6 členov. V prvem členu je rečeno: Od 1. julija 1965, in dokler ne bo sprejet podoben državni zakon, bo dežela skrbela za integracijo zdravniškega skrbstva kmetov. V drugem členu je rečeno, da bo dežela skrbela za kritje eventualnih višjih bremen vzajemnih občinskih bolniških blagajn za zagotovitev splošnega zdravniškega skrbstva na domu in v ambulancah, ki bo popolnoma brezplačno. Tretji člen zakonskega osnutka določa, da imajo pravico do brezplačnih zdravil ne le zavarovani družinski poglavarji, marveč tudi njihovi družinski člani ter da bo breme za razširitev te ugodnosti nosila dežela. Četrty člen zakonskega osnutka govori o postopnem pravilniku; peti člen predvideva imenovanje treh predstavnikov deželnega sveta v pokrajinske svete kmečkih blagajn; na osnovi šestega člena tega osnutka pa bo deželni svet pooblaščen, da določi v letošnjem proračunu 500 milijonov lir za kmečke bolni-kritje stroškov blagajne.

Kmečke bolniške blagažne delujejo v skoraj vseh občinah. Seveda zavarovalnino morajo plačevati kmetje sami. Tudi zdravnika in zdravila morejo sami plačati in šele po daljšem čakanju jim bolniška blagažna povrne od 20 do 60 odstotkov stroškov. Prispevek, ki ga

določa državni zakon ne zadošča za kritje stroškov blagajne.

Pobuda komunističnih deželnih svetovavcev hoče odpraviti te neugodnosti in zahteva, naj dežela iz svojih sredstev krije ves primanjkljaj blagajn, tako da bodo zavarovani kmetje imeli zagotovljeno popolnoma brezplačno zdravniško oskrbo, bodisi v ambulancah ali na domu. Pa še več zahteva ta pobuda, namreč raztegnitev zavarovalnine ne vse družinske člane in brezplačna zdravila za vse zavarovance.

Komunistični svetovavci, ki so predložili zadevni zakonski osnutek ugotavljajo, da je na področju

zdravstvenega skrbstva nujno potrebno popolno izenačenje kmetov z delavci drugih kategorij. To je humano in pravično, poudarjajo v obrazložitvi osnutka zakona, saj ta priznanja vredna kategorija delovnih ljudi ne uživa tistih elementarnih pravic, ki jih uživajo druge kategorije ljudi, ne prejema podpore socialnega skrbstva, ne družinskih doklad, ne plačila v času boleznin in ne ustrezne pokojnine. Gre torej za diskriminacije, ki jih je treba odpraviti!

To naj bi bili prvi korak, prvi izraz dejanske solidarnosti s kmečkim ljudstvom. In v doglednem času mu morajo slediti še drugi, ki so prav tako nujno potrebni za okrepitev kmetijskega ne bodo v korist samo kmetom, marveč gospodarstvu na splošno in skratka vsej skupnosti.

Farsa o vladnih spremembah

Preteklega decembra, ko so bile vode razburkane zaradi parlamentarne bitke, ki se je zaključila z izvolitvijo Saragata za predsednika republike, je neki Nemijev članek, objavljen v listu «Avanti!» povzročil veliko senzacijo tudi med ljudmi, ki se navadno ne zanimajo za politiko.

Ni mogoče iti tako naprej je več ali manj odkrito zapisal Nenni. Krščanska demokracija ni združena. Predsedniške volitve so pokazale kakšni so boji v njenih vrstah. To je bilo nečastno in je povzročilo nezaupanje v državi. Ni jasne politike. Prišel je čas, da se odkrito govori. Krščanska demokracija naj

se obveže, da bo v celoti spoštovala tako politiko levega centra, kakršno si jo zamisljamo mi, če pa tega noče, potem je bolje, da vsakdo obnovi svojo svobodo.

Tako se je začela dolga pot «politične razjasnitve», katera je prišla šele pretekli ponedeljek, tj. po dveh mesecih, do cilja.

Socialisti so Krščanski demokraciji postavili vrsto vprašanj. Poglejmo le nekatera, vglavitna. Prvo vprašanje: Krščanska demokracija ima dve duši, konservativno in napredno; izbrati mora med prvo in drugo. Če bodo njene leve struje vstopile v vodstvo stranke, (Nadaljevanje na zadnji strani)

Ameriška agresija na Vietnam

AMERISKI IMPERIALISTI so brez vojne napovedi začeli vojno proti vietnamski demokratični republiki. Njihova reakcijska letala sipljejo bombe na vasi in mesta te nesrečne dežele ter ji povzročajo veliko škodo. Proti tem grozodejstvom protestirajo vse miroljubne sile sveta. Zaradi teh grozodejstev se je napetost v svetu močno povečala in z njo tudi nevarnost širšega vojnega spopada. Demokratični Vietnam je deležen vedno več izrazov solidarnosti, imperialistične pustolovščine pa vedno bolj odkrito kritizirajo tudi v sami Ameriki. To je med drugim potrdil tudi generalni tajnik Organizacije združenih narodov U Tant, ko je dejal: «Prepričan sem, da bi ameriško ljudstvo, če bi poznalo pravo resnico in ozadje, soglašalo s tem, da je nadaljevanje prelivanja krvi brez haska in da bi mogli s političnim in diplomatskim pogajanjem ustvariti pogoje, po katerih bi ZDA mogle 'častno zapustiti' ta del sveta». U Tant je tudi poudaril, da je položaj skrajno nevaren in da terja nujno akcijo. Zavzel se je tudi za možne razgovore, ki bi po njegovem omogočili tudi sklic uradne konference. Imperialisti seveda trde drugače in vztrajajo v tem, da to, kar se v Vietnamu dogaja «ni vojna proti Vietnamu, temveč pravica (sic!) do obrambe».

Američani mislijo, da bodo s svojimi razbojniškimi napadi uničili partizansko gibanje v Vietnamu, v resnici pa se to gibanje vedno bolj krepi in širi. Dejstvo je, da ameriški imperialisti in njihovi vietnamski hlapci ne morejo partizanom do živega.

Tudi francoski imperialisti so svojčas mislili, da bodo za vselej ohranili svoje postojanke v tej deželi in da bodo mogli še naprej izkoriščati njeno bogastvo. No, zgozovina je potrdila, kako so se motili. In prav gotovo se motijo tudi Američani, ki so nasledili Francoze v Indokini.

Posebni dopisnik lista „Berliner Zeitung“ poroča iz Vietnoma:

Posebni dopisnik lista «Berliner Zeitung» Wilfred Burchett tako-le poroča iz Severnega Vietnoma:

«Vrsta sramotnih porazov je prisilila ameriško poveljstvo in njegove saigonske marionete, da so začeli okrepljeno zračno vojno. To da za zmago je ta metoda brezuspešna. Tipičen primer je bil največji zračni napad v povračilo za uničene atomske bombnike pri Bien Hoi. Akcijo je vodil poveljnik južnovietnamskih zračnih sil. «Na sto in sto pripadnikov Vietkonga je bilo med napadom ubitih», je poročal po akciji. Borce osvobodilne vojske naj bi presenetili med spanjem in jih uničili z bombami.

«Potrdil sem se in preveril te trditve, saj je šlo za kraj, kjer so bili Huin Minh in njegovi ljudje. Zvedel sem, da ni padel nihče! Sam sem enkrat doživel, da so v moji neposredni bližini škropile bombe, kakor bi šlo za dež, vendarle niso povzročile najmanjše škode. Kako je to mogoče?»

«Vsaka kmečka koliba ima v notranjosti zaklonišče pred zračnim napadom. Gre za 2 metra globoko jamo, iz katere vodi rov do precej oddaljenega izhoda, za primer napada z napalm bombami. Rov je približno meter pod zemljo, nad zakloniščem pa je zemlje še več. Podobna zaklonišča so na riževih poljih in drugod.

Preden se začne žetev, zgradijo vzdolž ceste odcpe od tega rova, ki peljejo na polja. V slehernem vojaškem taborišču najpoprej napravijo podzemeljska zakloni-

šča. Na poljih bombe pogostokrat izkopljejo kraterje, vendarle je to tudi ves njihov učinek. Če eksplozirajo v gozdu, gosto rastje kar zaduši zračni pritisk in izstrelke.

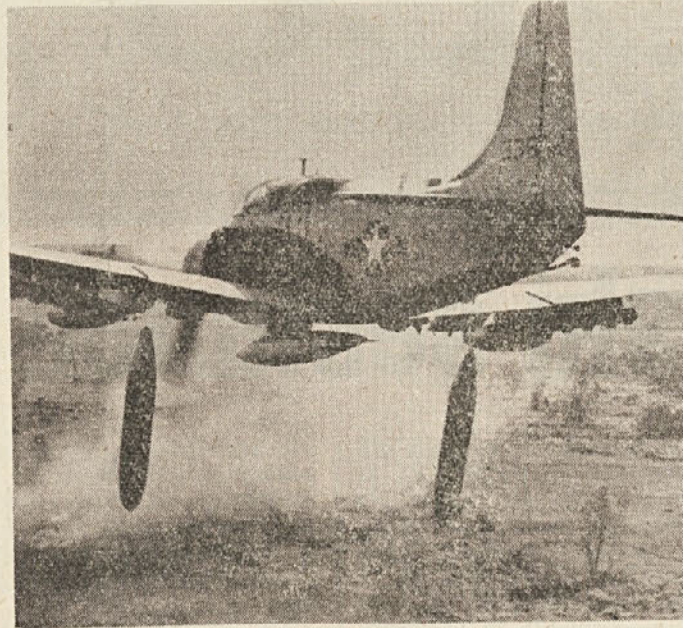
«Da bi ubili enega samega borca narodnoosvobodilne fronte, je potrebno vreči deset in deset bomb. Večinoma meri sovražnik skrajno netočno. Med obiskom pri borcih v džungli sem šel dvakrat preko jeklenege mostu, ki so ga partizani tako uničili, da čezenj niso mogle voziti niti vprege. Zdaj, ko je most že globoko v zaledju osvobodilne fronte je po njem mogoč promet pešcem in kolesarjem. Vseeno pa saigonsko vrhovno poveljstvo meni, da je ta razvalina poglavitna komunikacija dozdevne oskrbovalne linije, zato jo skoraj vsak dan napada. Okoliška polja so podobna luninemu površju s številnimi kraterji. Semkaj so zmetali najmanj 400 bomb, vendarle ostankov mostu niso zadeli. Picirji osvobodilne vpjske so sestavili posebno skupino, ki pri mostu zbira neeksplozirane bombe, jih razdira in strelivo uporablja za granate in mine.

«Z neko takšno neeksplozirano bombo so razstrelili ameriški vojaški hotel Brink v Saigonu, pri čemer je izgubilo življenje najmanj sto ameriških vojakov. To je bilo zares natančno «bombardiranje». K temu je vsekakor pripomogla izredna borbena morala partizanov, kakršne vsekakor ne izpričuje združeno ameriško-saigonsko vrhovno poveljstvo. Zato skušajo pomanjkljivo moralo nadomestiti z zračno vojno. Pri tem ne varčujejo z bombami.

«Kako in kdaj se bo vse skupaj končalo, je zapleteno vprašanje. Nihče izmed političnih in vojaških voditeljev narodnoosvobodilne fronte, s katerimi sem se pogovarjal, mi ni mogel natančneje odgovoriti.

«Eden izmed voditeljev komunistične revolucionarne partije, ki ima odločilen vpliv v vojaških vprašanjih, mi je odgovoril:

«Sleheri dan, ko se vojna nadaljuje, pomeni nadaljnje človeške žrtve. Toda Američanov je pravzaprav malo padlo. Izgube trpijo zlasti Vietnamci. Padli Američani so bili večinoma mladi ljudje, delavci in nemara celo kmetje kakor mi. Milijonarje ki jim je do vojne, takšne izgube ne prizadenejo. Kako dolgo bo vse to trpel ameriški narod? Ne vemo. Ni odvisno toliko od nas kolikor od sovražnika.

Začelo se je 1954.

«Kako in zakaj smo zapleteni v nenapovedano vojno, ki se odvija 15.000 kilometrov daleč od naših meja, v deželi, kjer nas niti ne želijo in kjer nismo dobrodošli? To vprašanje je postavil «New York Times».

Prav lahko bi odgovorili na ta «zakaj?», saj se je treba samo spomniti trde ideologije, ki jo je svojčas z veliko vneto širil Foster Dulles in ki se je kasneje izoblikovala v paktih in vsesplošnem razglašanju politike «na robu propada». Ta politika je bila najbolj očitna med hladno vojno. Toda opis, «kako» poteka ta nenapovedana vojna nam navsezadnje pomaga na primeren način opredeliti tudi ta «zakaj». Vsekakor pa je presenetljivo, če čuti dnevnik, ki dan za dnem razpravlja o političnem stališču s tistim delom ameriške javnosti, ki je vsaj teoretično manj gluhi, potrebo postaviti gorjše vprašanje, in to po petnajstih letih čedalje bolj kompromitirane in množične intervencije v Vietnamu.

Leta 1950 so v Saigonu ustanovili *Military Aid Advisory Group* (MAAG), kateri je bilo ukazano, naj sodeluje s francoskimi vojaškimi oblastmi, ki so bile zapletene v boj z indokitajskimi partizani. To je bil eden izmed pogojev, ki jih je bila postavila ameriška vlada Francozom, ki so hoteli večjo pomoč v denarju in sredstvih, da bi lahko «v imenu Zahoda» branili, kot so se bahali, «ranljivi trebuh Azije». Ta pomoč iz Amerike pa je prihajala prav po naključju ravno takrat, ko se je zmagovito končala kitajska revolucija, in je nedvomno skrivala določene pridržke, preračunane na daljše obdobje. To se da razbrati tudi iz besed francoskega generala, ki je poveljeval francoskim oboroženim silam v Indokini: «Američani nam gmotno pomagajo, toda tolčejo nas moralno. Čeravno povsem izkoriščajo francoske udarne sile, ki imajo velik pomen za njihovo protikomunistično igro, vendar delajo vse, da bi naše težnje tako spodkopali, da bi jih nazadnje lahko uničili.»

Ob podpisu ženevskih sporazumov, ki prepovedujejo kakršno koli večanje vojaškega aparata, ki

je dne 20. julija 1954 obstajal v Indokini, ustanavljanje novih vojaških oporišč in drugih vojaških naprav ter vsem ko je tudi ameriški državni podtajnik sodeloval pri sklepanju sporazumov in je v imenu washingtonske vlade svečano zatrjeval, da bi «sleheri kršitev sporazumov dala povod za vnemirjenje, ker bi ogrozila mir in mednarodno varnost», je MAAG, ki je štela takrat samo 250 mož, med katerimi je bilo dvajset visokih oficirjev, ostala v Saigonu, da bi pobrala zapuščino za odhajajo (Nadaljevanje na zadnji strani)

Boj za svobodo v Španiji

ŠPANJA nadaljuje svoj junaški boj proti fašizmu, za svobodo in demokracijo. V tem boju, ki traja nepretrgoma že mnogo let, kažejo zadnje čase občudovanja vredno vztrajnost tudi univerzitetni študentje. Skupaj z najboljšim delom španskega ljudstva, z delavci in intelektualci, so stopili na ulice in tige v vseh velikih mestih ter ne meneč se za velike nevarnosti katerim so se izpostavili, javno izpričali svoje odločno nasprotovanje fašističnemu režimu in svojo privrženost demokraciji.

Na pravni fakulteti v Madridu je bil pred kratkim ustanovljen zbor svobodnih študentov. V ta zbor je pristopilo 6000 študentov skupaj s svojimi profesorji. Študentje in profesorji so stopili na ulice ter manifestirali proti falangistični sindikalni organizaciji in proti rektorju univerze. Toda manifestacija je kaj kmalu zajela širši okvir. In gesla, ki so jih manifestanti vzklikali so pokazala, da to ni bila le manifestacija proti falangistični sindikalni organizaciji in proti rektorju univerze, ampak manifestacija proti vladajočemu režimu in proti ideologiji, ki ga podpira. «Nočemo diktature, hočemo demokracijo!», «Dol z diktaturo!», «Zivelo svobodno izražanje!» so današnja gesla španskih manifestantov.

Po ustanovitvi zbora svobodnih študentov in po veliki manifesta-

Kuba

Dejanska enakopravnost žena

Leta 1959 so padle zadnje pregrade, ki so omejevale aktivno udeležbo kubanskih žena na področju gospodarskega življenja. Do tega leta se je kubanska žena smela udeleževati samo na področjih šolstva, javne uprave in trgovine, po tem letu pa je posegla na vsa področja javnega življenja in je popolnoma enakopravna možu.

Ze v času, ko je bila v teku bitka proti tiraniji v Sierra Maestra, so kubanske žene pokazale svojo voljo, da prevzamejo večjo odgovornost v družbi in torej tudi na področju proizvodnje. Aktivno so sodelovale tudi v bataljonu «Mariana Grajales», znanem po junaških podvigih. Po zmagi revolucije so tudi žene pristopile na razna področja delovanja, predvsem pa na področje industrije in obrambe. S podržavljenjem glavnih proizvodnih sredstev so številne žene prevzele odgovorna mesta v sladkornih plantažah in tovarnah. Danes obiskuje okoli sto žena posebne mehanske tečaje v tehniški šoli v Havani, druge se izpopolnjujejo na tečajih za železniške strojevodje ali pa študirajo na višji šoli za avtomatizacijo. Na tisoče kubanskih žena je zaposlenih v tekstilnih in tobačnih tovarnah in v tovarnah prehrabnih artiklov; nekatere pa so zaposlene celo v siderurških obratih. Številne bivše gospodinjske pomočnice, ki so svojčas služile tuji gospodi, so postale po usposobnostnih izpitih dostojno zaposlitev v upravi, bančnih in državnih uradih. Na tisoče žena je vključenih tudi v enote narodne obrambe.

(Povzeto iz revije «Cuba», ki jo objavlja kubanska ambasada v Rimu)

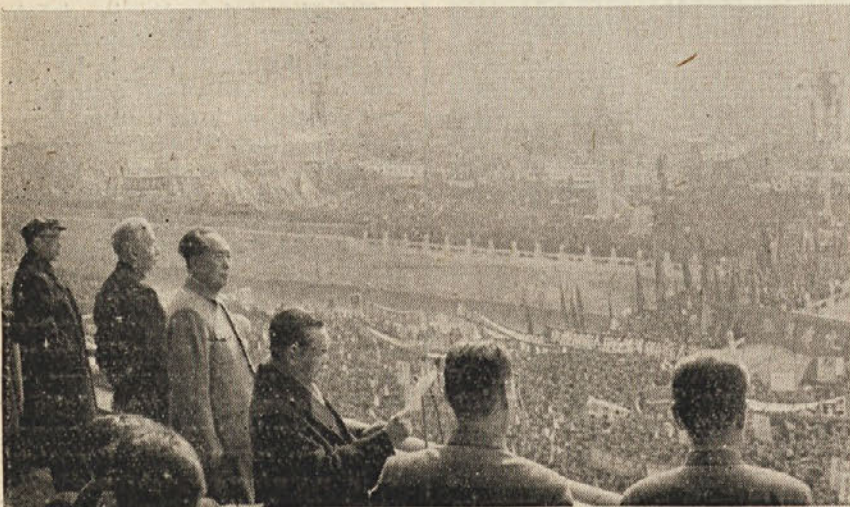
ciji v Madridu, proti kateri je navalila policija, so prišle na vrsto tudi aretacije. Zaprli so nad 100 študentov in profesorjev. To naj bi po mnenju režimovcev služilo kot «opomin» in naj bi privedlo do zloma enotnega nastopa študentov. Toda zgodilo se je ravno narobe. Naslednji dan je bilo na ulicah španskega glavnega mesta še več manifestantov in študenti vseh španskih univerz so začeli stavkati. To je postavilo vladajoči fašistični režim v še večjo zagato.

Ko so delavci, zlasti asturski rudarji, stopili v veliko stavko, je režim nastopil z vso svojo brezobzirnostjo, toda stavke ni mogel preprečiti. V svojem besu je odredil tudi zaporo delovišč. Isto bi režim storil sedaj z univerzami, pa nima dovolj moči. In če je že veliko stavkovno gibanje delavcev povzročilo hudo zagato vladajoče kaste, potem si lahko predstavljamo, kakšna mora biti zagata sedaj, ko so na mestne ulice stopili tudi stavkajoči študentje, ki pripadajo najrazličnejšim političnim usmeritvam.

Manifestacije študentov so še en dokaz, kako močno je razširjena vera španskega ljudstva, in posebno mladih pokolenj, ki niso občutila grozot državljanske vojne, v zmagovitost prave in demokracije ter v prepoved Španije.

Toda tudi danes špansko ljudstvo potrebuje aktivno in konkretno mednarodno solidarnost. To so očitno povedali tudi španski svobodni študentje v apelu, ki so ga naslovili študentom drugih držav. Klic na pomoč naj ne brez odmeva tudi pri nas, kajti interesi španskega ljudstva so — danes prav tako kot včeraj — interesi vsega demokratičnega in protifašističnega sveta!

M. K.

Manifestacija za Vietnam v Pekingu

Protestirajmo proti agresiji na Vietnam. Manifestirajmo svojo solidarnost z vietnamskim ljudstvom, ki se bori za svobodo in neodvisnost, za mir in napredek!

8. marec v Boljuncu

«Naši fantje in možje so šli v partizane. Zelo navdušeni so bili ter prepričani, da bodo v nekaj dneh Svabom dali zadnji udarec. Al' to ni kar tako. To je velik dogodek... Po vsej Jugoslaviji se ljudstvo dviga v enotno fronto. In sedaj so tudi naši domačini odšli. Nas pa, ki smo ostale doma, čakajo zelo težke naloge. Organizirati se moramo v borbi za dosego skupnega cilja!»

Tako nam je skoraj potihoma govorila pokojna Marija na ožjem sestanku nekega dne v februarju 1944.

Zavedale smo se položaja in takoj organizirale prvi množični sestanki žena. Tisti večer pred 21. leti smo se bile zbrale v farovžu. Soba je bila nabito polna. Tovaršica iz okrožja nam je govorila o političnem položaju. Podčrtala je velik pomen žene v borbi, kakor tudi pomen bližajočega se 8. marca. Na tistem sestanku smo izvolile tudi prvi krajevni odbor Slovenske protifašistične ženske zveze. Marijo smo izvolile za tajnico in za članico okrajnega odbora SPZZ. Vse smo si izbrale tudi ilegalno ime ter sprejele naloge za bodoče delo.

Kmalu se je razvila živahna dejavnost. Žene so z navdušenjem zbirale hrano, prepečen kruh in sanitetni material za partizane. Z velikim zanimanjem so tudi čitale in skrivaj širile partizansko literaturo.

Osvobodilna borba pa je v neizprosni borbi zahtevala svoje žrtve. Zalostne novice so prihajale tudi v našo vas. Mnogo mož in fantov je padlo. Naše ženske so nacisti odpeljali v tržaške zapore, v nemška taborišča. In tudi Marija, tajnica SPZZ je padla. Nacisti so jo sežgali v tržaški Rižarni. Tam so sežgali tudi Viktorijo Sancin, tovarišica Vida Kocjančič pa je padla v bitki nekje na Krasu. Zaradi posledic mučenja je tudi njena sestra Solza podlegla bolečinam v nacističnem taborišču.

Toda žrtve naših žena, mož in fantov niso bile zaman. Svoboda je zasijala z zmago osvojenega gibanja. Naše zastave so svobodno

zaplapolale, slovenske pesem je odmevala, odrpale so se slovenske šole in slovenska govorica se je zopet oglasila tudi v našem mestu. Po zaslugi žrtev v osvobodilni borbi je sedaj odprt tudi dolgo pričakovani Kulturni dom v Trstu.

Žene smo z zmago osvobodilnega gibanja dosegle tudi volilno pravico in svojo politično zavest. In tako smo lahko glasovale za tovarišico Marijo Bernetič, zato da kot poslanka ponese naše probleme v rimski parlament.

Ko praznujemo letošnji 8. marec, proslavljamo tudi dvajsetletnico osvobodilnega gibanja. Na letošnji proslavi so pozhrtvovalne matere in vdove padlih ter aktivistke osvobodilnega gibanja prejele zaslužene spomenice v znak priznanja za prispevek v borbi proti nacifazizmu.

Pri nas v Boljuncu je bil letošnji 8. marec izredno občuten. Po govoru poslanke Bernetičeve so bile razdeljene spomenice.

Prav gotovo so našim ženam segli spomini na čas pred 21. leti, na dobo, ko so naši možje in fantje odšli v partizane, na tisti prvi sestanek SPZZ, na katerem so se organizirale.

Naše žene so bile zares praznično razpoložene in ob zaključku letošnje prireditve v počastitev 8. marca jim je domača godba zaigrala tradicionalno voščilo: «Živjo torej, zmiraj srečno...!»

Ponosne na svoje opravljeno delo in na dosežene uspehe so boljunške žene ponesele lep šop rdečih nageljnov pred spomenik padlim tovarišicam, katerim naj gre večna slava!

s. s.

Srečanje ob knjigi

Razstava italijanske knjige v Sloveniji, naj bi bila začetek organiziranega sodelovanja na področju, ki je idealno za srečanje med latinskimi in slovanskimi svetom

V januarju in februarju je bila v Novi Gorici, Mariboru, Novem mestu in Kopru razstava sodobne italijanske knjige. Razstavljena so bila dela iz beletristike, zemljepisja, zgodovine in znanosti, dela o družbenih vedah, filozofiji, vzgojeslovju, mitologiji in verstvu. V posebnem razdelku pa so bila razstavljena dela o samoupravni deželi Furlaniji-Juljski krajini. Kaže, da bo tej razstavi sledila podobna razstava slovenske knjige v Gorici. Slovensko občinstvo je tako prvič po dolgem času lahko prek razstavljenih del spoznalo, kako pestra je današnja kultura italijanskega naroda in kako visoko so razvite njene posamezne zvrsti.

Ravnatelj goriške državne knjiž-

nice dr. Manzini, ki ima največjo zaslugo, da je ta pobuda dosegla tako pomemben uspeh, je v zvezi z razstavo italijanske knjige v Sloveniji izjavil:

«Namen razstave sodobne italijanske knjige je bil predvsem ta, da v sintezi nudi dovolj jasno podobo o višini, ki jo je povprečno italijanska kultura dosegla na posameznih področjih in o uspehih, ki jih je po zadnji svetovni vojni doseglo italijansko založništvo.

«Razumljivo, da je bilo tristo razstavljenih del le selekcija, pomanjkljiva selekcija, sicer pa indikativna.

«Ta razstava pa je imela še drug namen: hotela je končati obdobje dosedanjega kulturnega sode-

lovanja med italijanskimi in slovenskimi kulturnimi ustanovami, ki je bilo doslej nenačrtno, bolj osebno kot uradno, in začeti novo obdobje, ki ga je treba začrtati bolj jasno in natančno. To novo obdobje naj bi temeljilo predvsem na dolgoročnem programiranju, resnično koristnem sodelovanju ob potrebi recipročnosti.

«Mislim, da smo te namene dosegli, saj je bila prav v Sloveniji izražena želja, da ta razstava ne bi bila sama sebi namen, marveč naj bi pomenila začetek tistega sodelovanja, ki sem ga že omenil. Tej razstavi naj bi sledila razstava slovenske knjige v Gorici, ki naj bi jo pripravile največje knjižnice iz republike Slovenije. Menim, da so to odlične zamisli, in upam, da bodo kmalu uresničene v ozračju zaupanja in jasnosti, posebno če se bo zanje zavzela in iniciativo prevzela deželna vlada Furlanije-Juljske krajine.»

Dr. Manzini je v nadaljevanju svoje izjave, katero so objavili «Naši razgledi», dodal tudi naslednje:

«Menim, da je kulturno sodelovanje med Furlanijo-Juljsko krajino in Slovenijo ne samo možno, marveč potrebno, saj je to področje idealna točka za srečanje med latinskimi in slovanskimi svetom in (Nadaljevanje na zadnji strani)

R. Faganel razstavlja v Trstu in Gorici

Mladi slikar Robert Faganel je pretekli petek odprl razstavo svojih najnovejših del v goriški galeriji «Pro loco» (Corso Verdi 100/E — pasaza). Razstava bo odprta do 18. t.m. V sredo 10. t.m. pa je bila odprta še druga razstava njegovih slik in sicer v Občinski galeriji (Trg Unità) v Trstu. Ta razstava pa bo odprta do 16. t.m. (V delavnikih od 10. do 13. in od 17. do 20. ure, v nedeljo pa od 10. do 13. ure.)

Robert Faganel je po rodu iz Vrtojbe pri Gorici, živi pa v Trstu, kjer ima tudi svoj atelje (Ulica sv. Frančiška 20). Ljubezen do slikarske umetnosti je pokazal, ko je

R. Faganel: Zahod v Benetkah

bil še otrok, vendar ni obiskoval slikarske akademije in je torej slikar-samouk. Svojo umetnost je izpopolnjeval pod vodstvom slikarja Tostija in deloma tudi pod vodstvom slikarja Perizzija. Svoja dela je prvič razstavil pred štirimi leti. Na tej razstavi, ki je bila v neki goriški kavarni, je prodal pet slik. To je bilo prvo opogumljajoče zadoščenje. Kasneje je razstavil v Trstu, Jesolu, Trevisu, Vicenzi, Zagrebu in na mladinski bienali v Gorici. (O razstavah v Gorici in Trstu bomo poročali prihodnjič.)

Prireditve ob Mednarodnem dnevu žena

8. MAREC so letos žene in dekleta v vsej deželi slovesno proslavile. Letos namreč poteka dvajsetletnica ustanovitve ženskih protifašističnih združenj in Zveze italijanskih žena. Prav zato so vse prireditve v počastitev letošnjega Mednarodnega dneva žena potekale v znamenju odporosti.

Običajno ob 8. marcu, ugotavljamo do kam je prišlo v uresničevanju enakopravnosti žena, tako v ožjem, krajevnem kakor tudi v širšem, mednarodnem merilu.

Od leta 1910, ko je bil Köbenhavnu sklenjeno, da se 8. marec razglaša za Mednarodni dan žena, prehojena že dolga in uspešna pot. Uresničene so bile velike spre-

membe v družbenem in političnem položaju žensk, vendar pa to vprašanje ni dokončno rešeno. Se vedno so dežele, kjer se vodi boj za osnovne človeške pravice, dežele, kjer v vojni vihri padajo sinovi in hčere.

Ob tem dnevu se spominjamo, kar je najvažnejše za ženo: ohranitev miru, mednarodno sodelovanje, reševanje sporov na miriljuben način, uresničenje deklaracije Združenih narodov o človeških pravicah, kajti le v takih odnosih bodo žene brez strahu pred bodočnostjo lahko vzgajale svoje otroke. Se vedno namreč veljajo besede, ki jih je Klara Zetkin izrekla v prvi svetovni vojni: «Poleg svojih pra-

vic in še pred njimi bodo ženske terjale mir. Povsod bo ženski dan demonstracija za mir.»

V nedeljo popoldne je bila osrednja manifestacija žena v dvorani na stadionu «Prvi maj» v Trstu. Dvorana je bila do zadnjega kotička zasedena. Najprej sta spregovorili predstavi tržaškega združenja UDI Jole Burlo in Nadja Pahor, nato so člani dramske skupine prosvetnega društva «Opčine» Drago Gorup, Božica Sosič, Sonja Bais in Armand Skerlavaj ter članica italijanskega Stalnega gledališča v Trstu Marisa Fabbri izvajali priložnostne recitacije, za njimi pa je pevski zbor «Vesna» iz Križa zapel štiri partizanske pesmi. Sledila sta govora poslanke Marije Aljačič iz Ljubljane in poslanke Gine Borellini iz Roma. Ob zaključku manifestacije so predstavnice tržaškega vodstva UDI razdelile spominske diplome ženam, ki so aktivno sodelovale v narodnoosvobodilni borbi in materam ter ženam, ki so v NOB izgubile svoje drage. Spominske diplome so podelili ženam tudi na drugih manifestacijah, ki jih je priredila UDI.

Nedvomno je bila med najpomembnejšimi prireditvami v proslavo Dneva žena prireditve, ki jo je organizirala občinska uprava v Dolini, katere so se poleg številnih žena iz vasi, ki spadajo v območje občine, udeležili tudi župan Dušan Lovriha in nekateri občinski odborniki. Ta prireditve je bila namenjena materam in ženam pad-

lih partizanov. Govoril je tovariš župan. Ob tej priliki je občinska uprava priredila tudi zakusko, ki je potekala v zelo pristrčnem ozračju.

Tudi v Lonjerju je bila prireditve v počastitev 8. marca združena s kulturno prireditvijo. Vaški igralci so ob tej priliki nastopili z več enodejankami, med katerimi je bila tudi «Mandrjarko se pričakajo», ki jo je napisala Marija Mijotova.

Tudi svetoivansko prosvetno društvo «Slavko Skamperle» je imelo svojo kulturno-zabavno prireditve v počastitev 8. marca. Na njej je govorila domačinka Pavla Kolerič, kateri je društvo podelilo posebno priznanje za dolgoletno delovanje.

V prosvetnem domu na Opčinah je bila večja prireditve v ponedeljek zvečer. Prostorna dvorana je bila polna hvaležnega občinstva. Govorila je tov. Milena Silova, nastopili pa so najmlajši z ljubkim prizorčkom. Ob tej priliki je prvič nastopil tudi otroški pevski zbor krajevne podružnice Glasbene Matice.

Zelo posrečene prireditve so bile tudi v Boljuncu, kjer je govorila poslanka Marija Bernetič, v Ricmanjih, Podlonjerju, Banah, Skednju, Padričah, Trebčah, na Proseku, v Križu, pri Sv. Barbari in še v raznih drugih krajih.

Tudi v goriški pokrajini je bilo več prireditov v počastitev 8. marca. V nedeljo popoldne je bila zelo uspešna prireditve v dvorani pri «Zlatem pajku» v Gorici, katere se (Nadaljevanje na zadnji strani)

S sprejema žena na dolinskem županstvu

Ob dvajseti obletnici

Lonjer v boju proti fašistom

21. tm. bo minilo 20 let odkar je Lonjer prestal hudo preiskušnjo. Ponoči so zloglasni colottijevci obkolili vas. Zgodaj zjutraj so vaščane zgrda prignali na dvorišče nekdanjega «dopolavoro». Najprej so začeli izsiljevati Andreja Pertot. Od njega so zatevali, naj izda sina, ki je bil partizan.

Ob 11. uri so Andreja prignali kot talca v bližino partizanskega bunkerja. Zahtevali so, naj pokliče sina ven. Kmalu nato se je vnela srdita borba, v kateri je padel tudi Andrej skupaj s tremi partizani. Trije partizani so razbili sovražno obroč in se rešili. V hudi bitki je padlo tudi več colottijevcev.

Okoli 13. ure so odvedli Andreja Čok-Pušarja k bunkerju ter zahtevali, naj pove ali pozna mrtve partizane. Toda on je dejal, da jih ne pozna. (Bunker je bil zraven njegove hiše in na njegovem zemljišču). Ker so colottijevski zločinci menili, da je v bunkerju še kakšen partizan, so poslali vanj Andreja Pušarja, nato pa so ga ponovno odvedli v bivši «dopolavoro» in ga strahovito mučili ter ga tako hoteli prisiliti, da bi govoril. Najprej so ga strahovito topli po glavi, nato so mu grozili s samo kresom in z nožem. In ker Pušar ni spegovoril so ga nato mučili tudi z elektriko. Toda on je vse muke junaško vzdržal in — molčal.

Ko se je začelo mračiti so 45 vaščanov stlačili na dva kamiona in jih odpeljali na policijski komisariat v Ulici Cologna v Trstu, kjer so jih mučili. Toda nikogar niso privedli do tega, da bi izdal.

Teh nekaj stavkov objavljamo ob dvajsetletnici tega strahovitega dogodka, ki je številnim Lonjercem ostal v živem spominu. V nedeljo 21. popoldne pa se bomo zbrali ob skromnem spomeniku v Lonjerju in počastili spomin padlih.

Istega dne to je v nedeljo ob 19. uri bo proslava 20-letnice osvobodilnega gibanja tudi v Podlonjerju. Proslava bo v kulturnem krožku «Zvezda».

A. K.

Izredna vest iz Kriza

Marija Bogatec slavi 100-letnico rojstva

Marija Bogatec vdova Danau, po domače Danjelova iz Kriza bo v ponedeljek 15. tm. praznovala svoj stoti rojstni dan. Je torej najstarejša žena v Krizu in v vsej deželi ima prav malo sovrstnic.

Povsem je razumljiva, da so njeni svojci in sorodniki, pa tudi vsi

kriški vaščani ponosni na izredno slavljeno, ki je kljub temu, da je na svoji dolgi življenjski poti okusila toliko grenkob, dosegla tako častljivo starost.

Marija Bogatec se je poročila, ko je bila stara 23 let. Imela je 12 otrok. Njen mož je bil delavec - kammosek. Razumljivo, da je ena sama delavska plača komaj zadoščevala za vzdrževanje številne družine. Marsikdaj je bilo težko, a tako Marija kakor njen pokojni mož, se nista ustrašila, temveč sta pogumno in samozavestno z največjo vero v življenje stapala naprej. In prav po zaslugi te močne vere v življenje in po zaslugi poguma, s katerim je bila vedno prežeta naša izredna slavljenska, je družina živela ter se lepo razvijala. Vse otroke je ta vzorna mati vzgojila v zdravem duhu.

Od dvanajstero otrok živijo le štirje — Justina, Marija, Franc in Josip. Eden od otrok, Kristjan, je še mlad odšel na delo v Francijo, kjer je tudi umrl.

Mariji Bogatec vdovi Danau vsi vaščani od srca čestitajo k častljivemu jubileju. Tem čestitkam se pridružuje tudi «Delo».

Tovariš Longo izrazil sožalje družini Pescatori

Težko prizadeti družini pokojnega tovariša je v imenu CK KPI in v svojem imenu poslal sožalno brzojavko tudi generalni sekretar KPI tovariš Luigi Longo.

Prav tako je težko prizadeti družini poslala svoje občutene izraze sožalja tudi družina Polo iz Sardinije, to je družina tistega tovariša, ki je skupaj s Pescatorijem izgubil življenje.

Tako žalujoča družina kakor tržaška federacija sta prejeli številne sožalne brzojavke in raznih krajev države in dežele. Tudi sekretar ukrajnega komiteja Zvezde komunistov iz Kopra je poslal sožalno brzojavko.

Vsem tem izrazom sožalja se pridružuje še sožalje «Dela».

ZAHVALA — Tovariš Frančko iz Kriza se iskreno zahvaljuje vsem, ki so mu voščili ob petdesetletnici rojstva.

Prireditve v Kulturnem domu v Trstu

Slovensko gledališče v Trstu bo imelo v petek 12. marca ob 20,30 premiero drame Uga Bettija «Usad na severni postaji». Režira Branko Gombač.

Ponovitve: V soboto 13. marca ob 20,30 (abonma I. ponovitev), v ponedeljek 15. marca ob 20,30 (abonma red A), v sredo 17. marca ob 20,30 (abonma red B), v torek 23. marca ob 20,30 (abonma red C), v sredo 24. marca ob 20,30 (abonma red D), v četrtek 25. marca ob 20,30 in v nedeljo 28. marca ob 16. uri (abonma I. in II. popoldanski).

V nedeljo 14. marca ob 16. uri bo še ena uprizoritev komedije Marcel Achard «Lipe za luno» (abonma I. in II. popoldanski).

Prodaja vstopnic vsak dan od 11. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni v Kulturnem domu.

Nadaljevanje

Moskovski sestanek

cilje so najzanesljivejša pot, za uglasitev sedanjih nesoglasij.

Udeleženci sestanka so poudarili potrebo skupnih naporov komunističnih partij za izboljšanje vzajemnih odnosov in za povečanje enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja ob spoštovanju demokratičnih načel avtonomije in enakosti vseh bratskih partij.

V boju za doseg ciljev, ki so skupni vsemu komunističnemu gibanju, je primerno uporabljati vse mogoče poti, dvostranske in večstranske sestanke med predstavniki bratskih partij, druge oblike stikov in izmenjavo mnenj med partijami.

Udeleženci sestanka so soglasno mnenja, da so v sedanjih pogojih, kakor se ugotavlja v resoluciji že leta 1960, mednarodne konference komunističnih in delavskih partij, učinkovita oblika izmenjave mnenj in izkušenj, skupne obogatitve marksističnoleninistične teorije, pripravljanje enotnih stališč v boju za skupne cilje. Take konference, če potekajo ob spoštovanju popolne enakosti in avtonomije vsake partije, lahko učinkovito prispevajo k premaganju nesoglasij in k enotnosti komunističnega gibanja. Zato je po mnenju udeležencev vsestranska aktivna priprava nove mednarodne konference in njeno sklicanje v primernem trenutku v popolnem skladu s koristimi svetovnega komunističnega gibanja.

Da bo moč uspešno sklicati in organizirati novo konferenco, jo je treba pripraviti z vsebinskega in organizacijskega stališča. Nenehno se je treba truditi za izboljšanje ozračja v mednarodnem komunističnem gibanju. Konferenca mora služiti skupni stvari vseh komunistov. Če bosta pozornost in prizadevanje osredotočeni na aktualne naloge, pred katerimi je komunistično gibanje, bo to bolj kakor vsaka stvar zblizalo naša stališča o bistvenih vprašanih našega časa.

Udeleženci so izrekli mnenja, da je za proučitev sklicanja nove mednarodne konference zaželen pripravljani sestanek predstavnikov 81. komunističnih partij, ki so se udeležile konference leta 1960. Da se opredeli vprašanje sklicanja takega sestanka je potrebno posvetovanje med vsemi partijami.

Udeleženci so se izrekli za prenehanje javne polemike, ki ima malo priateljski značaj in je žaliiva za bratske partije. Hkrati so mnenja, da je koristno prijateljsko in brez vseh napadov nadaljevati razpravo o glavnih vprašanih skupnega interesa našega časa ter se izrekaio za strogo spoštovanje določb, ki urejajo odnose med partijami, kakor so bile določene na konferencah 1957 in 1960, proti vmešavanju v notranje zadeve drugih. Na koncu udeleženci izrekajo prepričanje, da bodo bratske partije ugodno sprejele ta njihov sestanek.

Vladna kriza

bomo, mi socialisti, še naprej sodelovali v vladi; v nasprotnem primeru bomo prelomili. Odgovor: V demokristjansko vodstvo so vstopile tako leve kot desne struje.

Drugo vprašanje: Gospodarska kriza narašča in doslej so največji deleži plačali delavci. Socialisti zahtevajo spremembo konjunkturne politike, ki jo zagovarja Colombo in prenehanje izvajanja pritiska na zaposlitev in mezde. Odgovor: Ministri Colombo, Pieraccini in Tremelloni so se sporazumeli glede vrste ukrepov, katerih poglavna

značilnost je olajšanje fiskalnega pritiska na profite podjetij. Verjetno gre za preštudirane ukrepe, toda spoznali jih bomo šele tedaj, ko bodo znane vse njihove značilnosti. Po vsej verjetnosti pa ni v njih nič takega, kar bi dalo misliti, da je prišlo do spremembe gospodarske politike, ki so jo zahtevali socialisti.

Tretje vprašanje: Zakonski načrti, ki jih je izdelal minister Gui za reformo šolstva ne odgovarjajo predlogom, ki jih je izdelala parlamentarna komisija; socialisti zahtevajo naj vlada vskladi svojo politiko na šolskem področju s predlogi omenjene komisije. Odgovor: Minister Gui ne umakne svojih zakonskih načrtov in ne sprejme kritik, ki so bile izrečene proti njemu; problem je odložen.

Četrto vprašanje: socialisti nasprotujejo kateri koli diskriminaciji proti komunistom pri volitvah predstavnikov Italije v Evropski parlament. Kaj bo storila Krščanska demokracija? Odgovor: Krščanska demokracija nasprotuje vstopu komunistov v Evropski parlament.

Peto vprašanje: Odnose med italijansko državo in Sveto stolico je treba pojasniti. V zadnjih letih je prišlo do popuščanja vlade pred klerikalizmom. Prepoved uprizoritve drame «Vikar» je notranji minister utemeljil na osnovi I. člena konkordata; osvetljen je bil problem delnic, ki jih poseduje Vatikan, in ki ne plačuje cedolarnega davka. Kako se bo zadržala Krščanska demokracija, ko bodo ti argumenti na dnevnem redu v parlamentu? Odgovor: Glede «Vikarja» Krščanska demokracija soglašava s interpretacijo notranjega ministra in ne bo zahtevala od Vatikana, naj plačuje devizni cedularni davek.

Socialistično vodstvo se je sestalo ter ugotovilo, da je prišlo do politične razjasnitve in sklenilo, da nadaljuje svoj vladni eksperiment. Če sta bila dva meseca izgubljena ali pridobljena za italijansko demokracijo, je po vsem tem, kar se je zgodilo, lahko razsoditi.

(Tako piše časopis «L'Espresso», torej časopis, ki ni glasilo komunistov.)

Vietnam

čimi francoskimi vojaškimi oddelki.

Dve leti kasneje je prišlo do prve očitne kršitve ženevskih sporazumov. Vlada v Saigonu je odločilo zavrnila pogajanja s severnovietnamsko vlado o načinu, kako uresničiti sporazume iz leta 1954. Šesto poročilo mednarodne kontrolne komisije za Indokino pravi med drugim tudi sledeče: «... po poročilih, ki so prišla iz Saigona, v Vietnam še naprej prihajajo ameriška vojaška letala in tudi odhajajo, vozeč ameriško in južno vietnamsko vojaško osebje. Ugotovili so šestintrideset takih primerov in v štirinajstih primerih je nadzorna skupina opazovala, kako se na saigonskem letališču izkrcuje ameriško vojaško osebje».

Tako se je število ameriškega vojaškega osebja v Južnem Vietnamu neprenehoma večalo in aprila 1956 so ocenili te sile na 1600 mož, med katerimi je bilo 280 višjih oficirjev, torej osemkrat več, kot jih je štela MAAG tedaj, ko so podpisali ženevske sporazume, s katerimi naj bi se končalo tuje vmešavanje v Indokino.

Medtem pa so v Saigonu ustanovili še druge ameriške vojaške organe, kot n. pr. «Temporary Equipment Recovery Mission - TERM». Ta misija je imela toliko «dela», da je zeubila značaj «začasnosti», saj je še zmeraj v Saigonu.

Od leta 1954 pa do konca 1960 je «vnema» Američanov dobivala

vedno večji obseg. Ta «vnema» pa je stala ZDA okoli štiri milijarde dolarjev «pomoči» in osemdeset odstotkov te «pomoči» je bilo namenjenih mogočnemu vojaškemu stroju s 600.000 možmi.

Konec leta 1957 je bilo v Južnem Vietnamu že nad 100 letališč, od katerih 12 takšnih, da lahko sprejmejo najtežje, reakcijske bombnike. Poleg teh letališč pa je bilo še 10 mornariških oporišč. Pritok orožja, prevoznih sredstev, letal in helikopterjev je dobil torej obseg, ki se je skladal z ambicioznimi načrti ameriških generalov, po katerih naj bi v Južnem Vietnamu nastala največja vojaška sila na vsem azijskem jugovzhodu, hkrati pa so zaledje Vietnamu preuredili s «strateškimi vami in »zbiralnimi taborišči», pri čemer so prignali domačine z njihovih tradicionalnih območij in delovnih krajev, vse to pač v slavo navodil za «revolucionarno vojno».

V tem okviru je bila decembra 1960 osnovana narodnoosvobodilna fronta Južnega Vietnamu, v kateri sodelujejo politične in sindikalne organizacije, in tudi verske družbe, ki pripadajo vsem smerem in so med seboj zelo različne.

Ko poskušamo vsaj delno odgovoriti na vprašanje: «kako» je mogoče, da so se ZDA zapletle v ta boj, v katerem stoji proti njim ves narod, potem moramo najprej povedati, da se je to zgodilo zaradi politike, ki je napravila iz ZDA svetovne žandarje in prezira poglavitve resnice, ki gibljejo narode. Ta politika je bila in je zmeraj zgrešena.

Srečanje ob knjigi

da je prav tu, ne glede na ostale ugotovitve in pogoje, izhodišče jutrišnje Evrope, ki naj bi bila predvsem združena v kulturnih idealih in stvaritvah. Seveda je pot dolga in tudi naporna, toda do tega cilja bomo prišli le z vrsto manifestacij, ki si bodo nepretrgoma steatle aruga drugi, ki izraz dobre volje in namena obeh partnerjev. Potrebno je spregovoriti tudi o vlogi nedavno ustanovljene samoupravne dežele Furlanija-Juljska krajina, o njeni angažiranosti na kulturnem področju, kjer je moč storiti marsikaj v korist dobrih odnosov med sosednjima deželama.»

8. marec

je udeležilo izredno dosti žena in deklet tako iz mesta kakor tudi iz okoliških vasi. Bogat kulturni program so izvajali: moški pevski zbor «Srečko Kosovel», ki ga vodi Pavlina Komel, mešani pevski zbor «Briški grič» iz Steverjana, ki ga vodi Silvan Krizmančič, ansambel «Nomadi» s pevko Natašo, instrumentalni trio s pevskim duetom «Briški Slavček», godbeni trio bratov Mozetič iz Nove Gorice s pevci šole, ki so podali prisrčne recitalisti ter številni gojenci osnovne cije. Govor je imela Jožica Tomšič, vzgojiteljica v Dijaškem domu.

V nedeljo zvečer so proslavili 8. tudi v Doberdolu. Govorili sta Leda Jarc, soproga doberdolskega župana in Maria Tomadin, tajnica UDI za goriško pokrajino. Ta je obravnavala zlasti pereče probleme delavk v goriški pokrajini. Podčrtala je, da na Goriškem ni bilo in ni taakoimenovanega «gospodarskega čudeža». Ne samo, da so v zadnjem času suspendirali nad 1200 delavk, danes nameravajo suspendirati še druge. Ista govornica je nato obravnavala tudi mednarodna vprašanja, zlasti skrajno nevarno vprašanje Vietnamu, ki predstavlja hudo preiskušnjo za svetovni mir, svoj govor pa je zaključila z besedami: «Tudi slovenske in italijanske žene morajo skupaj dati vse sile, zato, da se prepreči prelivanje krvi in da se odpravijo grozote ter ne smejo dopustiti, da bi se spet godilo kot pred dvajsetimi leti.»